

## DEZVOLTAREA ASCENDENTĂ A ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DE STAT ÎN ANII PUTERII POPULARE ÎN REGIUNEA GALAȚI

de CONSTANTIN MARINESCU

În procesul marilor transformări revoluționare petrecute în țara noastră, învățămîntul de toate gradele, ca parte integrantă a revoluției culturale, a cunoscut o dezvoltare impresionantă.

Partidul și guvernul au adoptat ample măsuri pentru a lichida situația precară lăsată în învățămînt de regimul trecut, au creat toate condițiile pentru o puternică dezvoltare a școlii noastre.

Învățămîntul de stat a devenit o pîrghie importantă în lupta pentru construirea și desăvîrșirea societății socialiste, aducînd o contribuție importantă la formarea și educarea omului nou, la ridicarea nivelului de cultură și la dezvoltarea conștiinței socialiste a întregului popor.

Așezat pe baze realist-științifice, pe temelia de granit a concepției despre lume a clasei muncitoare, pus în slujba intereselor și aspirațiilor majore ale poporului, învățămîntul nostru de toate gradele reprezintă în același timp izvorul principal de pregătire a cadrelor necesare economiei și culturii naționale în plin avînt.

În istoria poporului nostru n-a existat niciodată un asemenea avînt în muncă, o asemenea arzătoare dorință de instruire, de însușire a cît mai multe cunoștințe din tezaurul științei și culturii înaintate, în scopul de a le pune în slujba omului.

În prezent, fiecare al cincilea locuitor este cuprins într-o formă de învățămînt public<sup>1</sup>.

Această mișcare revoluționară este un rezultat nemijlocit al politicii științifice a Partidului Comunist Român a cărui conducere înțeleaptă, îndrumînd întregul popor pe făgașul lumii noi, socialiste, scoate la iveală, impulsionează și dezvoltă cele mai alese însușiri ale oamenilor muncii.

Este destul să aruncăm o privire fugară asupra școlii noastre din trecut pentru a ne da seama de profundele transformări care au avut loc în anii puterii populare, pentru a sublinia importante realizări obținute în domeniul învățămîntului.

<sup>1</sup> *Dezvoltarea economică a României 1944—1964*, Ed. Academiei R.P.R., București, 1964, p. 661.

Preocupările pentru problemele învățămîntului se rezumau, așa cum arată Gh. Gheorghiu-Dej, „la acele cunoștințe pe care trebuia să le aibă omul muncitor de la oraș și de la sat pentru a putea munci cu mai mult randament în interesul capitaliștilor, moșierilor și al statului”<sup>1</sup>.

Deși burghezia a inclus în legile școlare și în vechile constituții dreptul la învățătură și obligativitatea învățămîntului elementar, în realitate mulți copii ai oamenilor muncii rămîneau în afara școlii.

Înainte de eliberare, procentul de analfabeți, după statisticile oficiale, era de 48,5%. „În anul 1930, analfabetismul cuprindea 38,9% din populația de vîrstă școlară”<sup>2</sup>.

După propria mărturisire a Ministerului Educației Naționale din anul 1930, din cauza mizeriei, o mare parte din numărul elevilor care păseau pragul școlii nu puteau frecventa regulat cursurile, așa încît se recunoștea că „frecvența elevilor este o ficțiune”<sup>3</sup>.

Învățămîntul dispunea de o bază materială necorespunzătoare. Numărul școlilor primare era insuficient în raport cu numărul copiilor. Nu toate școlile dispuneau de localuri proprii; proporția localurilor de școli primare închiriate, față de totalul clădirilor de școli existente, era în unele județe de 46—50%, starea lor fiind cu totul necorespunzătoare<sup>4</sup>.

Dezinteresul claselor dominante față de școală rezultă și din aceea că personalul didactic era cu totul insuficient, unui învățător revenindu-i, în medie, între 100 și 200 de copii. În schimb, salariile erau în neconcordanță vădită cu costul vieții și uneori nici acestea nu se plăteau cu regularitate. Așa, de pildă, sub guvernul Iorga—Argetoianu (1931—1932), cadrele didactice nu și-au primit salariile timp de 6 luni.

Într-un articol publicat de un ziar local în legătură cu această situație se arată: „Cultura românească a suferit în ultimul timp neînchipuite lovituri. Pomelnicul școlilor desființate este nesfîrșit. Profesorii au fost aruncați de la un colț la altul al țării... Și acum vine și ultima lovitură, a salarizării”<sup>5</sup>.

Prin intermediul manualelor și al programelor școlare, regimul burghezo-moșieresc urmărea să imprime procesului de învățămînt un conținut abstract, idealist.

Cu toate acestea, „împotriva vicisitudinilor sociale la care au fost supuși oamenii muncii în trecut, școala românească și-a creat puternice tradiții progresiste”<sup>6</sup>.

Numeroase cadre didactice au propovăduit cu îndrăzneală, direct sau indirect, adevărul științific, au cultivat în sufletele copiilor puternice sentimente patriotice și umanitare, au luptat împotriva ideilor reacționare din învățămînt.

<sup>1</sup> Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvîntări*, ed. a IV-a, E.S.P.L.P., București, 1956, p. 454.

<sup>2</sup> Șt. Bălan, *Dezvoltarea învățămîntului*, în lucrarea *Momente ale revoluției culturale*, Ed. Științifică, București, 1964, p. 11.

<sup>3</sup> „Revista de pedagogie”, nr. 12/1962, p. 6.

<sup>4</sup> *Dezvoltarea economică a României 1944—1964*, p. 659.

<sup>5</sup> „Acțiunea”, 27 nov. 1937, Galați.

<sup>6</sup> Șt. Bălan, *op. cit.*, p. 11.

După crearea Partidului Comunist din România, lupta pentru democratizarea învățămîntului s-a ridicat pe o treaptă superioară, iar în condițiile înfăptuirii și desfășurării revoluției populare, grija pentru reorganizarea și dezvoltarea învățămîntului de stat a devenit una din preocupările fundamentale ale P.C.R.

Între primele măsuri ale P.C.R. au fost cele referitoare la asigurarea unui învățămînt democratic.

Această problemă a fost amplu analizată încă din octombrie 1945 cu prilejul Conferinței naționale a P.C.R.

Conferința națională a P.C.R. a arătat că una din sarcinile de bază pe tărîm cultural era organizarea învățămîntului nou, avînd între altele, ca obiective principale: „a) lichidarea analfabetismului; b) reorganizarea întregului învățămînt de la cel primar pînă la universitate, pe baze democratice...”<sup>1</sup>.

În regiunea Galați, ca și în restul țării, la îndemnul partidului, învățătorii și profesorii, în marea lor majoritate, împreună cu ceilalți intelectuali legați de popor și cu tineretul, au pornit o acțiune puternică și entuziastă de alfabetizare a neștiutorilor de carte. Aceasta a cunoscut două etape principale. Prima etapă a început după instaurarea guvernului democratic la 6 martie 1945 și s-a realizat prin cercurile de alfabetizare, constituite pe diferite căi, din inițiativa partidului. A doua etapă a început în toamna anului 1948, după trecerea la reforma învățămîntului și s-a încheiat la sfîrșitul anului școlar 1955/1956.

Lichidarea neștiinței de carte a devenit în anii primului cincinal (1951—1955), atît în țara noastră, cît și în regiunea noastră, o sarcină politică de primă importanță a organelor și organizațiilor de partid, o problemă de stat, nemijlocit legată de întreaga luptă pentru dezvoltarea economică și culturală<sup>2</sup>.

Ca urmare, într-un timp relativ scurt, în regiunea Galați a fost lichidat analfabetismul ca fenomen de masă, s-au creat condiții ca școala să poată cuprinde pe toți copiii de vîrstă școlară, punîndu-se astfel stavilă analfabetismului.

În prima etapă a revoluției populare, după instaurarea guvernului democratic, organele de partid și de stat din regiunea Galați, concomitent cu acțiunea de lichidare a analfabetismului (care după cum s-a arătat a continuat și în a doua etapă a revoluției), au adoptat măsuri pentru îmbunătățirea bazei materiale a școlilor existente, au alocat fonduri pentru construirea unor noi săli de clasă, s-au preocupat de încadrarea lor cu cadre didactice. Organizația județeană a P.C.R. a desfășurat în anii 1945—1947 o amplă activitate în rîndurile cadrelor didactice din școlile sătești și orășenești pentru clarificarea politică și ideologică a acestora și atragerea lor pe pozițiile de luptă ale clasei muncitoare, pentru asigurarea unui învățămînt realist-științific, fundamentat pe concepția materialist-dialectică.

<sup>1</sup> Gh. Gheorghiu-Dej, *op. cit.*, p. 19.

<sup>2</sup> *Din realizările regimului democrat-popular în regiunea Galați*, material editat de Sfatul popular regional Galați, 1958, p. 37.

În îndeplinirea sarcinilor puse de partid în fața învățămîntului de stat în această perioadă, un rol important l-au jucat și sindicatele din școlile orașelor Galați și Brăila.

Al VI-lea Congres al P.C.R. care a avut loc în februarie 1948 a trasat între altele sarcini însemnate și aceea a înlăptuirii reformei învățămîntului, menită să pună bazele școlii noi în țara noastră.

După adoptarea legii pentru reforma învățămîntului, statul a preluat organizarea și conducerea învățămîntului de toate gradele. Desființînd învățămîntul particular și confesional, statul a asigurat dreptul la învățătură pentru toți cetățenii țării, învățămîntul de 4 ani a devenit general, obligatoriu și gratuit. Învățămîntul a devenit în întregime laic și a fost conceput ca un sistem unitar pus în slujba intereselor și aspirațiilor poporului.

Procesul instructiv-educativ a căpătat un conținut realist-științific, fundamentat pe concepția materialist-dialectică, aducîndu-și nemijlocit aportul la educația tineretului în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar.

Programele și manualele școlare au fost curățate de zgura concepțiilor fasciste, mistice și idealiste, cadrele didactice fiind îndrumate și sprijinite să lichideze vechile concepții antiștiințifice, iar în procesul clarificării lor ideologice să-și însușească concepția marxist-leninistă despre lume.

## 1. Învățămîntul de cultură generală

În anii care au trecut de la reforma învățămîntului a luat o mare dezvoltare învățămîntul de cultură generală. El constituie unul din factorii principali ai progresului cultural al poporului și prima verigă din sistemul de pregătire a cadrelor necesare societății socialiste.

Învățămîntul preșcolar, căruiua îi revine sarcina de a realiza educația armonioasă, multilaterală și pregătirea pentru școală a copiilor între 3 și 7 ani, a cunoscut o dezvoltare considerabilă în întreaga țară.

Exprimată în procente, dezvoltarea învățămîntului preșcolar în anul 1963/1964, comparativ cu situația anilor 1938/1939 și 1948/1949, se prezintă astfel în regiunea Galați :

1963/1964 față de 1938/1939	— Grădinițe	— de 8,3 ori
	— Copii înscriși	— de 7 ori
	— Educatoare	— de 10,6 ori
1963/1964 față de 1948/1949	— Grădinițe	— de 4,1 ori
	— Copii înscriși	— de 2,5 ori
	— Educatoare	— de 3,1 ori

Statul nostru s-a preocupat continuu de consolidarea și dezvoltarea acestui grad de învățămînt.

În locul educației preșcolare din trecut, bazate pe sistemele și metodele de educație burgheză, care imprimau activității instructiv-educative un caracter mistic, idealist și abstract, cu numeroase aspecte de formalism

și reduceau rolul educatoarei la un observator pasiv, în grădinițele de copii procesul instructiv-educativ se desfășoară acum pe baze realist-științifice. Prin întregul sistem de educație se urmărește pregătirea copiilor pentru intrarea în școală, astfel încât să asimileze cu mai multă ușurință și rapiditate întreg volumul de cunoștințe, priceperi și deprinderi prevăzut în programa școlii de cultură generală<sup>1</sup>.

Răspunzînd cerințelor mereu crescînde ale maselor, pe baza legii de reformă a învățămîntului din 1948, regimul democrat-popular a dezvoltat an de an școala de 7 ani, ca bază de cultură pentru toți cetățenii țării. Astfel, începînd cu anul școlar 1955/1956 învățămîntul de 7 ani a devenit general și obligatoriu în orașe, centre muncitorești și centre raionale, iar în 1958 s-a generalizat învățămîntul de 7 ani în toate localitățile din mediul rural în care funcționau școli de 7 ani.

Pentru pregătirea unor oameni cu temeinice cunoștințe teoretice și practice necesare construcției socialiste, Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist Român a adoptat hotărîrea însemnată cu privire la încheierea procesului de generalizare a învățămîntului de 7 ani și trecerea treptată la învățămîntul de 8 ani, durata școlii de cultură generală ajungînd în felul acesta la 12 ani.

Procesul de generalizare a învățămîntului de 7 ani s-a încheiat în cursul anului școlar 1961—1962.

În regiunea Galați, învățămîntul de cultură generală a înregistrat de la an la an o dezvoltare ascendentă. O pondere deosebită în cadrul acestei dezvoltări o are învățămîntul elementar, așa cum rezultă și din cifrele pe care le prezentăm.

În timp ce în anul școlar 1938—1939 (an care în ansamblul economiei și culturii statului burghezo-moșieresc este considerat ca an de vîrf) pe teritoriul de azi al regiunii Galați existau 590 de unități școlare (școli de 4 și 7 ani) cu 95 473 de elevi, deservite de 2 721 de cadre didactice, în anul școlar 1963/1964 au funcționat în aceeași regiune 726 de asemenea unități școlare, din care 289 de școli de 8 ani cu clasele I—IV și 437 de școli de 8 ani cu clasele I—VIII. Numărul elevilor a crescut de la 95 473 la 169 447 la cursurile de zi, iar al cadrelor didactice de la 2 721 la 6 445, din care marea lor majoritate sînt calificate<sup>2</sup>.

#### În procente, această creștere se exprimă astfel :

1963/1964 față de 1938/1939	— Numărul unităților școlare	— de 1,2 ori
	— Numărul elevilor	— de 1,67 ori
	— Numărul cadrelor didactice	— de 2,36 ori

În anul școlar 1964—1965 se încheie practic procesul de generalizare a școlii de 8 ani, înfăptuindu-se astfel una dintre cele mai importante sarcini trasate de Directivele celui de-al VIII-lea Congres al P.C.R.

Învățămîntul general de 8 ani asigură însușirea de către elevi a bazelor culturii generale, prin transmiterea unui sistem de cunoștințe științifice despre natură și societate, accesibile vîstei lor, de formează de-

<sup>1</sup> Vezi „Revista de pedagogie”, nr. 12, 1963, p. 7.

<sup>2</sup> Direcția regională de statistică Galați, Pașaportul reg. Galați, p. 146—152.

prinderea de muncă, realizează educația lor morală, estetică, fizică, dând astfel posibilitate absolvenților să-și continue studiile în școli de grad imediat superior sau să dezvolte o activitate utilă în societate.

În sistemul nostru de învățământ, școala de 8 ani nu mai îndeplinește în mod exclusiv funcția gimnaziului de altă dată — treaptă de trecere la învățământul mediu —, ci constituie veriga principală a învățământului de mase, care dă cultura generală și politehnică strict necesară oricărui tânăr și oricărui cetățean al societății noastre socialiste. „Funcția actuală a școlii de 8 ani reflectă caracterul popular al învățământului nostru”<sup>1</sup>.

Prin caracterul ei profund democratic și cu adevărat general, școala de 8 ani este menită să ridice pe o treaptă superioară nivelul cultural al întregii populații a țării, să-i deschidă posibilități și mai largi de a se bucura de binefacerile științei, artei și culturii.

Conținutul învățământului de 8 ani asigură o pregătire generală, de bază, tineretului nostru școlar. În planul acestui învățământ se acordă un loc important studiului științelor naturii și matematicii, dezvoltării gândirii elevilor, formării concepției materialiste despre lume<sup>2</sup>.

De asemenea, un loc important în procesul de învățământ îl ocupă în școala de 8 ani studiul limbii și literaturii române, istoriei patriei și istoriei universale, problemelor de bază ale dezvoltării societății.

În vederea cunoașterii cât mai temeinice a legilor naturii și a formării priceperilor și deprinderilor practice la elevi, conținutul disciplinelor în școala de 8 ani, spre deosebire de gimnaziile de altă dată, se predă în strânsă legătură cu viața.

„Școala de 8 ani oferă mult mai mari posibilități pentru realizarea educației multilaterale a elevilor”<sup>3</sup>.

Dezvoltarea învățământului mediu de cultură generală a înregistrat, de asemenea, succese importante. Regimul democrat-popular a creat largi posibilități de a frecvența școlile medii de cultură generală copiilor de muncitori și de tineri muncitori.

În cuprinsul regiunii Galați, învățământul mediu a înregistrat o dezvoltare impetuoasă, reflectată atât în înființarea de noi unități școlare, cât și în creșterea considerabilă a numărului elevilor.

Astfel, în timp ce în anul școlar 1938/1939 funcționau doar 8 licee de stat cu 796 de elevi, în anul școlar 1963/1964 în regiune și-au desfășurat activitatea 28 de școli medii, în cadrul cărora s-au școlarizat 12 971 de elevi la cursurile de zi<sup>4</sup>. În perioada menționată a avut loc deci o creștere a numărului elevilor de 16,2 ori, iar al școlilor medii de 3,5 ori.

„Numărul elevilor cuprinși în școlile de cultură generală din regiunea noastră a crescut în noul an școlar 1964/1965 cu încă 23 000 față de anul trecut, ajungându-se la 204 276 de elevi”<sup>5</sup>.

<sup>1</sup> „Revista de pedagogie”, nr. 12/1962, p. 11.

<sup>2</sup> Șt. Bălan, *op. cit.*, p. 19.

<sup>3</sup> Ion Borea și Eugen Blideanu, *O nouă etapă în ridicarea nivelului cultural al poporului*, în „Revista de pedagogie”, nr. 4, 1960, p. 27.

<sup>4</sup> Direcția regională de statistică Galați, Pașaportul reg. Galați, p. 146—152.

<sup>5</sup> „Viața nouă”, nr. 6149, 15.IX.1964, Galați.

Învățămîntul mediu urmărește să asigure elevilor un larg orizont de cunoștințe, ținînd seama de cuceririle științei și tehnicii moderne, de progresele culturii și artei contemporane, și-i familiarizează cu bazele științifice ale producției moderne<sup>1</sup>.

Învățămîntul mediu asigură elevilor o pregătire temeinică pentru ca absolvenții săi să poată continua cu succes studiile în învățămîntul superior și tehnic sau să desfășoare o activitate folositoare în diferite domenii ale economiei și culturii.

Spre deosebire de școala secundară teoretică din trecut, al cărei obiectiv fundamental era „pregătirea unei elite“, școala medie a devenit în regimul nostru o școală a poporului, care pregătește pe absolvent pentru viață, pentru o activitate creatoare pusă în slujba celor ce muncesc.

Pentru a da posibilitate oamenilor muncii să-și completeze studiile medii și să-și ridice nivelul cultural, s-a organizat învățămîntul de cultură generală fără scoatere din producție. În regiunea Galați, în afară de elevii de la cursurile de zi ale școlilor de cultură generală, un număr mare de oameni ai muncii studiază în cadrul școlilor serale sau urmează cursurile fără frecvență ale școlilor de 8 ani sau medii.

Astfel, în anul 1963/1964, numărul elevilor de la cursurile fără frecvență a fost de 7 898, iar al celor de la cursurile serale de 3 735, deci în total 11 633 de elevi<sup>2</sup>. Trebuie să menționăm că în trecut școala burgheză nu dispunea de cursuri serale, iar în ceea ce privește elevii de la cursurile fără frecvență, aceștia erau într-un număr extrem de redus, ceea ce nici nu comportă comparație cu situația actuală.

Concomitent cu existența numărului mare de elevi în școlile medii la cursurile de zi, serale și fără frecvență, trebuie să avem în vedere și activitatea cadrelor didactice dintre cele mai pregătite, cu bogată experiență pedagogică.

Dacă în anul școlar 1938/1939 funcționau în cadrul fostelor școli secundare 191 de profesori, în anul școlar 1963/1964 un număr de 700 de cadre didactice au asigurat predarea diferitelor discipline în cadrul școlilor medii din regiune, la cursurile de zi, serale și fără frecvență<sup>3</sup>.

Învățămîntul profesional și tehnic, căruia îi revine sarcina de a pregăti organizat — și la nivelul sarcinilor revoluției tehnico-științifice care are loc în lume — cadre de muncitori calificați și de tehnicieni necesare economiei naționale, a făcut, în cei 20 de ani de la eliberarea țării de sub jugul fascismului, pași însemnați înainte.

Dezvoltarea a fost marcată de creșterea numărului de școli profesionale (de la 19 în 1938/1939, cu 2 175 de elevi la 27 în 1963/1964, cu 10 242 de elevi)<sup>4</sup> și tehnice (de la 6, cu 617 elevi în 1938/1939, la 12, cu 3 003 elevi în 1963/1964)<sup>5</sup> ca și de îmbunătățirea continuă a profilului,

<sup>1</sup> „Revista de pedagogie“, nr. 12, 1963, p. 8.

<sup>2</sup> Sfatul popular regional Galați, Secția de învățămînt, Serv. plan, dos. nr. 16/1282.

<sup>3</sup> Direcția regională de statistică Galați, Pașaportul reg. Galați, pp. 146—152.

<sup>4</sup> *Ibidem*.

<sup>5</sup> *Ibidem*.

conținutului, prin legarea într-o tot mai mare măsură a acestui învățămînt de producție.

Pentru ca școala să-și poată îndeplini sarcinile ce-i revin în perioada trecerii la construirea și desăvîrșirea socialismului, au fost alocate din bugetul de stat, an de an, sume sporite pentru nevoile învățămîntului.

Lucrul acesta apare foarte concludent și din situația regiunii Galați, unde se remarcă o creștere vizibilă a fondurilor la articolele bugetare de la o perioadă la alta.

#### Iată cîțiva parametri comparativi 1960—1964<sup>1</sup>:

	1960	1964
— Material didactic	1 566 000 lei	3 500 000 lei
— Mobilier școlar	4 636 000 lei	8 937 000 lei
— Investiții școli	7 140 000 lei	14 200 000 lei
— Burse elevi	2 960 000 lei	4 060 000 lei
— Salarii cadre didactice	79 304 000 lei	133 400 000 lei
— Cheltuieli de hrană în creșe	3 349 000 lei	5 260 000 lei

Între anii 1961 și 1963 s-au construit în regiunea Galați peste 640 de săli de clasă, iar în anul 1964 au fost date în folosință alte 337 de săli noi de clasă<sup>2</sup>, din care peste 190 în mediul rural.

Sume importante au fost alocate pentru repararea capitală a 99 de școli, cît și pentru asigurarea lucrărilor de reparații curente și curățenie<sup>3</sup>.

O înfăptuire de covîrșitoare importanță, care arată grija deosebită a partidului pentru asigurarea unor condiții optime de învățămînt pentru toți copiii patriei, o constituie măsura adoptată de Congresul al VIII-lea al P.C.R. privind introducerea — începînd din anul școlar 1960—1961 — a gratuității complete a manualelor școlare pentru toți elevii din clasa I pînă la clasa a VII-a inclusiv.

Sumele cheltuite de stat pentru procurarea manualelor școlare cresc considerabil de la o etapă la alta, concomitent cu lărgirea rețelei școlare și a numărului de elevi. Astfel, în regiunea Galați, în anul 1960, s-au distribuit gratuit școlariilor manuale în valoare de 4 350 000 de lei, pentru ca patru ani mai tîrziu, în anul școlar 1963/1964, această sumă să se ridice la 7 663 000 de lei<sup>4</sup>.

Această măsură a legat pentru totdeauna numele celui de-al VIII-lea Congres al partidului de una din marile înfăptuiri ale vremii noastre în domeniul revoluției culturale.

Ea situează țara noastră în rîndul țărilor cu cele mai mari preocupări pentru promovarea învățămîntului și culturii.

Analiza, fie chiar succintă, a cifrelor de mai sus arată că, în decurs de mai puțin de 4 ani, unele sume cheltuite aproape s-au dublat, altele s-au dublat, iar altele sînt în prezent mai mari decît dublul celor din 1960.

<sup>1</sup> Sfatul popular regional Galați, Serv. contabilității, dos. nr. 795.

<sup>2</sup> T. Nejnjeru, *La început de an școlar*, în „Viața nouă”, nr. 6149, 15.IX.1964, Galați.

<sup>3</sup> *Ibidem*.

<sup>4</sup> Sfatul popular regional Galați, Serv. contabilității, dos. nr. 795.



Astfel, pentru procurarea mobilierului școlar s-a cheltuit în 1960 suma de 4 636 000 de lei, pentru ca în anul 1964, la același articol, să se cheltuiască 8 937 000 de lei, adică aproape de două ori mai mult.

Ceea ce reține atenția și contrastează izbitor cu situația din trecut sînt sumele consumate pentru burse și plata salariilor cadrelor didactice.

În 1960 s-au cheltuit în regiune 2 960 000 de lei pentru întreținerea elevilor bursieri, iar în 1964 cheltuielile la acest capitol s-au ridicat la 4 060 000 de lei.

Cît de mult contrastează această creștere considerabilă a bugetului la capitolul burse, într-un interval atît de scurt, cu o întîmplare atît de penibilă, petrecută în anul 1942 la fostul gimnaziu „C. A. Rosetti” din localitate.

„Doi elevi din clasa a II-a, deopotrivă de merituoși la învățătură, deopotrivă de săraci, locuind în același cartier muncitoresc și, mai presus de toate, buni prieteni, sînt chemați de conducerea școlii și de «generosul consiliu de protectori» în fața unui concurs pentru obținerea unei burse constînd dintr-o masă de prînz la cantina copiilor nevoiași de pe lîngă liceul «Vasile Alecsandri». Rezultatul concursului? Putea fi scontat: copiii reușesc cu aceeași medie și la lucrările scrise și la oral. Organizatorii concursului sînt derutați și trei săptămîni se rețin să-l anunțe.

Cu toate demersurile făcute, autoritățile nu acordă școlii o bursă suplimentară. Atunci se hotărăște ca cei doi copii să împartă această bursă, adică masa de prînz...”<sup>1</sup>

Cea mai mare parte a cadrelor didactice, după terminarea studiilor, erau nevoite să îngroașe, în trecut, rîndurile șomerilor, ca urmare a atitudinii de nepăsare a guvernanților față de dezvoltarea învățămîntului.

În septembrie 1932, de pildă, în presa gălățeană s-a publicat cu litere majuscule că „6000 de licențiați așteaptă să fie numiți suplinitori în învățămîntul secundar”<sup>2</sup>.

Alt ziar relatează că pentru 40 de posturi anunțate la Iași, la Biblioteca Fundației Universitare, ce urma să se deschidă, au cerut numiri peste 3000 de licențiați și doctori în litere și drept<sup>3</sup>. Aceasta oglindește în modul cel mai convingător că șomajul intelectual devenise un fenomen de masă.

În condițiile regimului democrat-popular sînt repartizați, anual, regiunii Galați sute de absolvenți ai institutelor de învățămînt superior și ai școlilor pedagogice<sup>4</sup>, pentru nevoile învățămîntului de cultură generală (pentru anul 1964—1965 au fost repartizați 400 de absolvenți) și pe măsura extinderii rețelei școlare, ca urmare a generalizării școlii de 8 ani, învățămîntul cere, în continuare, un număr sporit de cadre didactice.

Învățătorii și profesorii nu mai întîmpină astăzi greutățile de care s-au lovit, în vechiul regim, colegii lor mai în vîrstă. Organele de partid și

<sup>1</sup> „Pagini dunărene”, culegere literară a Casei regionale a creației populare, Galați, 1964, p. 249.

<sup>2</sup> „Vocea Galaților”, an. XV, nr. 4346 din 2 sept. 1932.

<sup>3</sup> *Regiunea Galați în plină dezvoltare*, Galați, 1961, p. 103.

<sup>4</sup> Sfatul popular regional, Secția de învățămînt, Biroul evidență, dos. nr. 16 A, 1209.

de stat locale le acordă grija părintească pentru a avea condiții bune de trai și de muncă.

Dar tabloul dezvoltării ascendente și în ritm impetuos a învățămîntului nostru de cultură generală și tehnic nu ar putea să oglindească principalele rezultate obținute, dacă nu ar fi completat cu unele aspecte privind ridicarea pe o treaptă superioară a conținutului științific al acestuia.

Trebuie reliefat faptul că predarea este asigurată de un corp didactic calificat, a cărui pregătire este desăvîrșită permanent în cadrul cercurilor de specialitate, al comisiilor metodice, pe calea cursurilor de perfecționare, a examenelor de definitivat și de grad, organizate de Ministerul Învățămîntului, ceea ce stimulează interesul pentru aprofundarea specialității și mijlocește înarmarea cadrelor didactice cu cele mai noi cuceriri dobîndite în domeniul fiecărei discipline.

Un aport substanțial în formarea unei concepții științifice despre natură și societate îl aduce învățămîntul ideologic organizat sistematic pe cercuri și cursuri, în funcție de specialitățile ce se predau în școală.

Pe această bază cadrele didactice au posibilitatea să-și perfecțeze măiestria lor pedagogică, să țină lecții și să întocmească lucrări științifice bine documentate și just orientate din punct de vedere politic și ideologic, aducîndu-și contribuția la îmbogățirea tezaurului de cunoștințe în diferite domenii legate de limba și istoria poporului nostru, în domeniul matematicii, fizicii etc.

Societatea de științe istorice și filologice filiala Galați, care însumează un număr de 280 de membri, a atras pe făgașul muncii de cercetare științifică un număr mare de cadre didactice din învățămîntul de cultură generală. Între anii 1962 și 1964, 56 de cadre didactice au susținut un număr de 84 de comunicări în ședințe ordinare și sesiuni științifice<sup>1</sup>.

Aceste preocupări își găsesc corespondent în pregătirea tot mai temeinică a elevilor, în faptul că numărul frunțașilor la învățatură, al premianților la clasele I—VIII este mult mai mare astăzi decît în trecut.

La concursul de literatură română, faza republicană — concurs organizat anual de Societatea de științe istorice și filologice din Republica Socialistă România — elevii din regiunea Galați au obținut locul al II-lea pe țară în anul 1962, în anul 1963 s-au situat pe locul V, iar în 1964 au obținut un premiu II și două mențiuni<sup>2</sup>.

În 1964, la acest concurs, faza regională, au participat 1 367 de elevi, ceea ce înseamnă aproape de două ori mai mulți față de anul precedent.

Sute de elevi din regiunea Galați participă anual și la olimpiadele de matematică, fizică și chimie, obținînd rezultate foarte bune. La faza finală din 1964, la concursul de fizică-chimie, ei au obținut un premiu I, două premii III și două mențiuni.

O dată cu creșterea fondurilor alocate pentru dotarea bibliotecilor școlare cu cărți, de la 260 000 de lei în anul 1960 la 845 000 de lei în anul

<sup>1</sup> Societatea de științe istorice și filologice, filiala Galați, dos., dări de seamă 1964, p. 6.

<sup>2</sup> *Ibidem*, p. 20.

1964<sup>1</sup>, a sporit considerabil numărul cititorilor, ceea ce asigură o temeinică pregătire a elevilor, le deschide orizontul necesar pentru aprofundarea problemelor tratate la clasă în condițiile muncii individuale.

Sub îndrumarea nemijlocită a organelor de partid, organizațiile Uniunii Tineretului Comunist și cadrele didactice din școlile din regiunea Galați desfășoară o bogată și variată activitate pe linia educării comuniste a elevilor, în vederea pregătirii lor pentru viață, pentru o participare activă, plină de devotament, la desăvârșirea construcției socialiste în patria noastră.

Activiști de partid, cadre de conducere din economie, comuniști cu experiență îndelungată sînt invitați în școli de conducerea acestora și ale organizațiilor U.T.C. și vorbesc despre obiectivele mărețe pe care și-a propus să le înlăptuiască partidul, despre trecutul de luptă al partidului, despre bogățiile regiunii și ale întregii țări, despre politica externă a Republicii Socialiste România etc.

A intrat în tradiția muncii educative cu elevii din școlile generale și liceele din orașele Galați, Brăila, Tecuci, Focșani etc. organizarea de simpozioane pe tema popularizării realizărilor științei și culturii românești din trecut și de azi, a unor seri literare, organizarea unor concursuri pe teme profesionale, a concursului „Iubiți cartea” etc. Un număr de peste 500 de elevi din clasele a XI-a din orașul Galați au participat la întîlnirea organizată de Comitetul orașenesc U.T.C. Galați cu acad. Macovschi și prof. univ. M. Novicov, în luna noiembrie 1964.

Din inițiativa organizațiilor U.T.C., în numeroase școli se organizează adunări generale ale U.T.C.-iștilor cu tema: *Ce să fiu*, la care participă tovarăși din conducerea de partid și de stat locală, cadre didactice în vîrstă, și vorbesc elevilor pe marginea acestei teme.

În cadrul celor 8 case ale pionierilor activează, sub îndrumarea cadrelor didactice, peste 7 000 de elevi în diferite cercuri de muzică, dans, literatură, teatru etc.

Educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar constituie una din cele mai importante laturi ale muncii educative duse cu elevii. Școlile organizează sistematic excursii la locurile istorice din regiune ca: Mausoleul de la Mărășești, Mărăști, la Muzeul de istorie, secția mișcarea muncitorească din orașul Galați, precum și la Muzeul de istorie a partidului din București, la Muzeul Doftana etc.

În vana și toamna anului 1964, un număr de peste 120 000 de elevi au vizitat principalele obiective industriale din regiunea Galați: Șantierul naval Galați, Uzina de tablă subțire, Combinatul de celuloză și hîrtie Brăila, precum și Expoziția realizărilor economiei naționale de la București.

Periodic sînt prezentate în fața elevilor expuneri și conferințe pe teme consacrate educației patriotice pentru dezvoltarea sentimentului de dragoste față de patrie, pentru cunoașterea de către elevi a luptei maselor pentru progres și libertate, a eroilor care au militat în sensul aspirațiilor progresiste pentru zdrobirea vechiului regim de asuprire.

Declarația din aprilie 1964 cu privire la poziția P.C.R. în problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale reprezintă pentru cadrele

<sup>1</sup> Sfatul popular regional, Serv. contabilității, dos. nr. 795.

didactice și toți cei ce sînt chemați să se ocupe de problema educației patriotice a elevilor un nou izvor de profundă documentare, un îmbold de desfășurarea cu rezultate și mai bune a nobilei misiuni ce le-a fost încredințată de partid, aceea de a asigura temeinica instruire și educare a tineretului țării noastre.

### Invățămîntul superior

Eliberarea țării noastre de sub jugul fascist, instaurarea puterii populare au creat condiții nebănuite în trecut și pentru dezvoltarea învățămîntului superior. În ultimii 20 de ani, ca urmare a măsurilor luate de partid și guvern, și învățămîntul superior a cunoscut o dezvoltare și îmbunătățire continuă, reușind să formeze un număr tot mai mare de cadre cu pregătire superioară, capabile să pună în valoare bogățiile țării, să realizeze politica economică și social-culturală a partidului.

„De unde în 1938 existau în țară doar 16 instituții de învățămînt superior, cu 33 de facultăți, repartizate în 4 centre universitare, în prezent funcționează 47 de universități și institute cuprinzînd 171 de facultăți, în 15 centre universitare”<sup>1</sup>.

Numărul studenților a sporit în proporții cu adevărat impresionante. Este foarte concludent să arătăm că în anul de învățămînt 1963/1964 au studiat în instituțiile de învățămînt superior 112 611 studenți<sup>2</sup>, față de 26 489 de studenți existenți în anul 1938<sup>3</sup>.

În scopul pregătirii de specialiști cu înaltă calificare din rîndurile oamenilor muncii, fără scoaterea lor din producție, s-a organizat și se dezvoltă învățămîntul seral și fără frecvență, care cuprinde în prezent peste 23 000 de studenți. Aceasta demonstrează încă o dată condițiile largi create de statul nostru pentru ca toți oamenii muncii să poată profita de dreptul la învățătură.

La fiecare 10 000 de locuitori din Republica Socialistă România învață acum 60 de studenți. Datorită puternicei dezvoltări a învățămîntului superior, țara noastră se situează astăzi, în ceea ce privește numărul de studenți la 10 000 de locuitori, înaintea unor țări capitaliste dezvoltate ca Anglia, R. F. Germană, Italia, fără să mai vorbim de țări ca Grecia, Turcia, Spania și Portugalia, care au rămas cu mult în urma țării noastre.

Creșterea prestigiului de care se bucură învățămîntul superior din țara noastră este ilustrată și de faptul că peste 1 000 de studenți și aspiranți străini își fac studiile în țara noastră.

Partidul și guvernul, toți oamenii muncii din patria noastră, înconjură cu dragoste tineretul studios, se îngrijesc să-i asigure condiții de studii și de viață din ce în ce mai bune. În fiecare an se cheltuiesc din bugetul statului pentru învățămînt 5,5 miliarde de lei. Construcțiile elegante,

<sup>1</sup> „Revista învățămîntului superior”, nr. 8, 1964, p. 6.

<sup>2</sup> *Ibidem*.

<sup>3</sup> *Ibidem*, nr. 7—8, 1963, p. 8.

moderne ale noilor cămine și cantine studentești înfrumusețează peisajul tuturor centrelor universitare<sup>1</sup>.

Totodată, instituțiile de învățămînt superior au fost asigurate în ultimii 20 de ani cu peste 1 200 de laboratoare noi, cu aparatură modernă. În cele două decenii de la eliberare au fost create pentru acest învățămînt de circa 12 ori mai multe laboratoare decît într-o perioadă de 76 de ani în regimurile burghezo-moșierești<sup>2</sup>.

Schimbări hotărîtoare s-au produs și în ceea ce privește conținutul învățămîntului, orientarea sa ideologică, nivelul său științific. Întregul proces instructiv-educativ are o orientare nouă, bazată pe ideologia marxist-leninistă.

În instituțiile de învățămînt superior, studențimea capătă o pregătire științifică și un profil moral în concordanță cu principiile eticii comuniste.

În anii puterii populare, Galațiul, important centru industrial și principalul port la Dunăre, a devenit și un oraș universitar. Aceasta arată în modul cel mai elocvent grija partidului și guvernului pentru ridicarea orașelor și regiunilor țării, nu numai din punct de vedere industrial și agricol, dar și sub raport cultural-științific. Cele două institute din orașul nostru — Institutul politehnic și Institutul pedagogic — răspund unei sarcini fundamentale puse în fața întregului nostru învățămînt superior, aceea de a pregăti cadre capabile să desfășoare în diferite domenii ale economiei și culturii noastre socialiste o activitate rodnică, entuziastă, pusă în slujba propășirii patriei. Centrul universitar Galați s-a dezvoltat an de an, o dată cu dezvoltarea de ansamblu a întregii noastre economii și culturi naționale.

Dacă în anul școlar 1951, cînd a luat ființă Institutul mecano-naval, el școlariza doar un număr de 100 de studenți, în prezent, în centrul nostru universitar se pregătesc pentru diferite specialități circa 3 000 de studenți la cursuri de zi, serale și fără frecvență, repartizați în 6 facultăți, și anume: 1) Facultatea de mecanică, 2) Facultatea de tehnologia produselor alimentare și tehnica pescuitului, 3) Facultatea de fizică-chimie, 4) Facultatea de matematică, 5) Facultatea de științe naturale și agricole, 6) Facultatea de filologie.

Armonizarea permanentă cu necesitățile producției, cu cerințele ei actuale și de perspectivă — atribut de seamă al învățămîntului nostru superior — se reflectă la Galați prin crearea unor noi secții de pregătire a studenților în cadrul facultăților existente. Pe această linie se înscrie, de pildă, înființarea în anul universitar 1960/1961, în cadrul Facultății de mecanică a secțiilor de frigotehnie și de tehnologie a construcțiilor de mașini, cu o durată de școlarizare de 5 ani etc.

Nivelul înalt al procesului de învățămînt este asigurat nu numai de existența unui corp profesoral format din circa 300 de profesori, conferențieri, lectori, asistenți, preparatori cu bogată experiență didactico-științifică, dar și prin aceea că institutele din orașul nostru dispun de peste 50 de laboratoare utilate cu aparatură modernă pentru lucrări practice, numeroase ateliere de specialitate, de biblioteci care însumează peste 180 000 de vo-

<sup>1</sup> „Revista învățămîntului superior”, nr. 7—8, 1963, p. 8.

<sup>2</sup> *Ibidem*, nr. 8, 1964, p. 8.

lume, de săli spațioase de cursuri și seminarii, proiecte, cabinete meto-  
dice etc.

În fiecare an, pentru nevoile de funcționare ale celor două institute  
sînt alocate fonduri din bugetul statului în valoare de 4—5 milioane de lei.  
Numai în cadrul Institutului pedagogic s-a cheltuit în anii 1962/1963 suma  
de 2,8 milioane de lei pentru efectuarea de reparații capitale, în scopul  
amenajării unor noi amfiteatre, laboratoare, săli de lectură, cabinete etc.

Studentii celor două institute, asemeni celor din întreaga țară, au  
astăzi condiții de studiu și de trai cum n-au existat niciodată în trecut.  
Circa 62% din numărul studenților gălățeni primesc burse din partea  
statului, iar un însemnat număr de studenți primesc burse de merit pentru  
învățtură. Aproape 80% din studenți locuiesc în cămine și mîncă la  
cantina studentească, modernă, cu o capacitate de servire de 1 500 de locuri  
în trei serii, construită în ultimii ani. În afara celor cinci cămine existente,  
anul acesta au fost date în folosință pentru nevoile centrului universitar  
încă două cămine studentești noi cu o capacitate de 600 de locuri.

A crescut considerabil, în aceste condiții, calitatea pregătirii științifi-  
co-teoretice a studenților gălățeni.

Perfecționarea continuă a planurilor de învățămînt, a programelor de  
curs, predarea lecțiilor, ținerrea seminariilor la un nivel superior, apelîndu-se  
la metode pedagogice moderne, tipărirea și litografierea a peste 30 de  
cursuri și manuale sub îngrijirea cadrelor didactice din cele două institute,  
creșterea exigenței acestora au contribuit la îmbunătățirea continuă a pre-  
gătirii studenților, ceea ce se reflectă în numărul tot mai mare, de la o se-  
siune la alta, al studenților integraliști și al celor cu note bune și  
foarte bune.

Cadrelor didactice se străduiesc să îmbine tot mai strîns pregătirea  
profesională a studenților cu educarea lor în spiritul dragostei față de pro-  
fesia aleasă, cu munca de formare a studenților ca oameni devotați cauzei  
construcției socialismului, animați de pasiune revoluționară și fermitate  
în aplicarea politicii partidului.

Concomitent cu munca didactică s-a îmbunătățit de la an la an acti-  
vitatea de cercetare științifică a cadrelor didactice și a studenților. A devenit  
un principiu bine stabilit în activitatea universitară că munca proprie  
de cercetare științifică ridică nivelul muncii didactice, capacitatea de a  
contribui la formarea cadrelor de specialiști pentru toate domeniile.

Activitatea științifică are un caracter planificat, desfășurîndu-se pe  
baza unei tematici de perspectivă care cuprinde teme în domeniul cerce-  
tărilor fundamentale, cît și teme legate de producție, rezultate din contrac-  
tele încheiate de catedre cu întreprinderile din regiune sau din țară.

Unele lucrări executate de cadrele didactice și-au adus un aport apre-  
ciabil la rezolvarea unor probleme de producție a întreprinderilor din re-  
giune, dintre care semnalăm: *Zgomotul și vibrațiile la cargoul modernizat  
de 4 500 tone, Studiul factorilor ce influențează formarea alcoolului metilic  
în tratamentul cu enzime pectolice al strugurilor, Studiul hidrobiologic al  
Lacului Sărat Brăilo* etc.

De la înființarea celor două institute, cadrele didactice au organizat 11 sesiuni științifice în care au fost comunicate peste 320 de lucrări, dintre care numeroase au văzut lumina tiparului.

Publicarea a două volume cu lucrări valoroase ale cadrelor didactice de la Institutul politehnic în anul 1963 încununează eforturile colectivului acestui institut pentru valorificarea roadelor muncii lor științifice.

În ultimii ani, cadrele didactice de la Institutul pedagogic au publicat în reviste de specialitate un număr de peste 30 de articole pe diferite teme, realizând astfel începuturi promițătoare pe tărîmul muncii științifice.

Un număr de peste 60 de cadre didactice își desăvîrșesc pregătirea științifică de specialitate prin aspirantură și specializare în țară și străinătate pe lângă profesori cu autoritate științifică.

O componentă importantă a procesului de învățămînt căreia cadrele didactice îi dedică toată experiența lor o constituie inițierea și orientarea studenților în domeniul cercetării științifice, formarea la aceștia a deprinderilor care să le permită în viitor să abordeze în mod independent probleme interesante de studiu și să rezolve pe baza investigației meticuloase cele mai spinoase și dificile probleme ridicate de viață, de producție.

Interesul manifestat de studenții gălățeni pentru cercetarea științifică este demonstrat de existența a 20 de cercuri de cercetare științifică în care activează un număr de circa 330 de studenți. Numai anul acesta au fost susținute în cercuri și sesiuni științifice aproximativ 70 de referate elaborate sub îndrumarea cadrelor didactice, majoritatea tratînd probleme esențiale ale economiei și culturii noastre naționale.

Chemate să-și aducă aportul lor la aplicarea politicii partidului nostru în domeniul pregătirii de specialiști cu înaltă calificare, cele două institute de învățămînt superior dau în fiecare an importante contingente de ingineri navali, mecanici, tehnologi, piscicoli etc., precum și profesori de limba română, matematică, științe naturale și agricole și fizică-chimie.

În decurs de un deceniu și jumătate de la înființarea sa, Institutul politehnic a repartizat economiei naționale un număr de aproape 2 000 de ingineri cu temeinică pregătire de specialitate, care se bucură de o bună apreciere în unitățile industriale în care lucrează. Este remarcabil faptul că proiectul oargoului românesc de 4 500 t, precum și construcția acestui tip de vase care reprezintă mîndria industriei noastre navale peste hotare, sînt rodul activității unor colective de ingineri absolvenți ai Institutului politehnic. În prezent, conducerea diferitelor secții și servicii productive și de concepție din cadrul șantierelor navale și al industriei alimentare din țara noastră este exercitată de specialiști pregătiți în centrul universitar Galați.

Centrul universitar Galați întreține de mai mulți ani legături de ordin științific cu institute de învățămînt superior cu profil similar dintr-o serie de țări socialiste, ca : U.R.S.S., R.P. Bulgaria, R.P. Polonă, R.P. Ungară, R.D. Germană, ai căror reprezentanți au făcut vizite și schimburi de experiență valoroase.

Un număr de studenți străini din R.P.D. Coreeană, R.P. Albania, R.P. Bulgaria, precum și din alte țări, au studiat în cadrul Institutului poli-

tehnic, specializându-se în diferite domenii ale industriei navale sau alimentare sub îndrumarea competentă a celor mai reputeate cadre didactice.

În cei 20 de ani care au trecut de la eliberare, primul port românesc de la Dunăre, supranumit cu venerație, altădată, de muncitorimea de pretutindeni „Portul Roșu“, a dobândit un nou profil economic și cultural. Știința și valorile superioare ale culturii care vegetau în cercurile restrînse ale protipendadei au coborât larg în mase.

„Succesele înregistrate în învățămîntul superior gălățean constituie o expresie elocventă a grijii partidului și guvernului pentru rapida dezvoltare social-economică a orașelor patriei, pentru ridicarea continuă a nivelului de viață material și cultural al poporului“<sup>1</sup>. Revoluția care s-a săvîrșit în țara noastră a îngropat pentru totdeauna, nu numai mizeria unei țări „eminamente agricole“, ci totodată, pe această bază a distrugerii orînduirii vechi, a îngropat și tragica moștenire lăsată de capitalism, ignoranța maselor.

După datele publicate recent la U.N.E.S.C.O., Republica Socialistă România se situează pe un loc de frunte în lume în privința cheltuielilor pentru învățămînt și cultură. Tot mai multe personalități de peste hotare care ne vizitează țara, participînd la diferite congrese și reuniuni științifice, își exprimă admirația pentru grija ce se acordă propagării culturii în straturile cele mai largi ale poporului nostru, cît și stimulării cercetărilor științifice ale căror rezultate se situează la nivelul preocupărilor mondiale.

Vizitatorii străini mănturisc că țara noastră le apare ca un vast șantier, dar și ca o imensă sală de lectură.

Aceste realizări remarcabile reflectă triumful politicii științifice, marxist-leniniste a partidului, care a descătușat energia și aptitudinile nepuizabile ale talentatului nostru popor.

<sup>1</sup> „Revista învățămîntului superior“, nr. 8, 1964, p. 116.